



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 394/2021-57

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Zuzanou Petriganovou, Štúrova 27, Košice, proti hromadnému výberovému konaniu pre vopred neurčený počet voľných miest sudcov okresných súdov a hosťujúcich sudcov v obvode Krajského súdu v Bratislave, vyhláseného 2. októbra 2020 predsedom Súdnej rady Slovenskej republiky pod č. SR 704/2020, nepripustením sťažovateľa na ústnu časť hromadného výberového konania 3. februára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na prístup k verejnej funkcii za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 ústavy a čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, základného práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti a vyjadrenie sa k vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom výberovej komisie (ďalej len „výberová komisia“) na hromadnom výberovom konaní pre vopred neurčený počet voľných miest sudcov okresných súdov a hosťujúcich sudcov v obvode Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), vyhláseného 2. októbra 2020 predsedom Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“) pod č. SR 704/2020 (ďalej len „výberové konanie“), nepripustením sťažovateľa na ústnu časť hromadného výberového konania 3. februára 2021.

Sťažovateľ navrhuje vysloviť porušenie označených práv, prikázať výberovej komisii obnoviť stav pred porušením základného práva a slobody a vykonať ho opätovne, výlučne za prítomnosti sťažovateľa ako uchádzača.

2. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že predseda súdnej rady vyhlásil 2. októbra 2020 hromadné výberové konanie. Zo zápisnice o priebehu hromadného výberového konania (Spr. č. 313/20-Oú z 3. februára 2021) sa písomná časť výberového konania uskutočnila v kreovanej päťčlennej výberovej komisii 7. decembra 2020 a 8. decembra 2020 a sťažovateľ bol v tejto časti výberového konania úspešný. Dňa 9. decembra 2020 sa realizovalo psychologické posúdenie sťažovateľa, pričom jeho výsledok bol odovzdaný výberovej komisii 17. decembra 2020. Termín ústnej časti výberového konania bol nariadený na 3. február 2021. Závery psychologického posúdenia boli sťažovateľovi odovzdané pred konaním ústnej časti výberového konania (3. februára 2021). Predsedníčka výberovej komisie sťažovateľovi oznámila, že výberová komisia jednomyselne vzhľadom na neodporúčací charakter psychologického posúdenia rozhodla o vylúčení sťažovateľa z ústnej časti výberového konania. Zároveň bolo sťažovateľovi uvedené psychologické posúdenie odovzdané.

3. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola uznesením č. k. III. ÚS 324/2021-9 z 29. júna 2021 prijatá na ďalšie konanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Podľa názoru sťažovateľa výberová komisia neodôvodnila svoj postup pri rozhodnutí o jeho nepripustení na ústnu časť výberového konania. Sťažovateľ uviedol, že závery psychologického posúdenia *„majú len odporúčací charakter a nie záväzný charakter“*, pričom takýto postup *„musí byť náležite odôvodnený a nie je akceptovateľné odkázať len vo všeobecnej rovine na závery psychologického posúdenia“*. Okrem iného uviedol, že *„závery z psychologického posúdenia nemusia korešpondovať so závermi výberovej komisie, pretože každý subjekt si vyhodnocuje jednotlivé faktory spôsobom seba vlastným a svojou (osobitnou) úvahou a to aj z titulu rozdielnej profesie“*. Sťažovateľ skonštatoval, že postup výberovej komisie je arbitrárny a nepreskúmateľný. Sťažovateľ sa domnieva, že došlo k jeho diskriminácii pre rozdielny prístup členky komisie ([REDACTED]) v rovnakej procesnej situácii v dvoch rôznych výberových konaniach, keďže v inom výberovom konaní boli pripustení na ústnu časť výberového konania aj uchádzači, ktorí mali psychologické posúdenie neodporúčacieho charakteru (SR 397/2020 z 11. marca 2020). V závere sťažovateľ uviedol, že konaním výberovej komisie bolo zasiahnuté do kariérneho postupu štátneho zamestnanca, pričom svoje tvrdenie oprel aj o rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. októbra 2012 vo veci Dzhidzheva-Trendafilova proti Bulharsku, č. 12628/09.

III. Vyjadrenie výberovej komisie a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie výberovej komisie:

5. Krajský súd ústavnému súdu zaslal vyjadrenie výberovej komisie č. 1SprV/300/2021 zo 16. júla 2021 k podanej ústavnej sťažnosti, v ktorom:

a) Výberová komisia ponajprv stručne zhrnula skutkové okolnosti predmetnej veci zistiteľné z obsahu zápisnice a hodnotiacich hárkov tohto výberového konania zverejnených aj na webovej stránke ministerstva spravodlivosti. Zdôraznila, že sťažovateľ bol jedným zo šiestich úspešných uchádzačov na obsadenie voľných miest sudcov v rámci obvodu krajského súdu po písomnej časti výberového konania, preto 9. decembra 2020 absolvoval psychologické posúdenie realizované psychológmi Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Bratislava (ďalej aj „ústav“). Písomne vypracované závery psychologického posúdenia uchádzačov boli 17. decembra 2020 v zalepenej obálke doručené osobnému úradu krajského súdu. Dvaja z troch psychológov vykonávajúcich posúdenie uchádzačov sa 18. decembra 2020 stretli s dvomi členmi výberovej komisie – [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] pre účely poskytnutia konzultácie k záverom psychologického posúdenia. V súlade s § 10 ods. 6 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 160/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výberovom konaní na funkciu sudcu v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 160/2017 Z. z.“), pplk. [REDAKOVANÉ] ako vedúci psychodiagnostickej a konzultačnej činnosti ústavu poskytol členom výberovej komisie konzultáciu k výsledkom psychologického posúdenia sťažovateľa. Ústna časť výberového konania sa konala 3. februára 2021 v zložení výberovej komisie zástupcov Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“): [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zástupcov Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (náhradník), za kolégium predsedov sudcovských rád pri krajskom súde [REDAKOVANÉ]. Menovaní členovia výberovej komisie sa v uvedený deň konania ústnej časti výberového konania zišli o 8.00 h s cieľom oboznámenia sa so závermi psychologických posúdení uchádzačov a výsledkami získanými konzultáciou dvoch členov výberovej komisie s psychológmi. Zo šiestich uchádzačov sa jedine u sťažovateľa psychológovia zhodli v tom, že ho neodporúčajú na funkciu sudcu, s náležitým odôvodnením tohto záveru. Po oboznámení sa s uvedenými podkladmi členovia výberovej komisie jednomyselne označili sťažovateľa za neúspešného v zmysle § 12 ods. 2 písm. a) vyhlášky č. 160/2017 Z. z. Následne na začiatku ústnej časti boli všetkým uchádzačom odovzdané písomné závery psychologického posúdenia a sťažovateľovi bolo oznámené, že sa ústnej časti nezúčastní, pretože bol jednomyselne výberovou komisiou označený za neúspešného. Uvedený záver bol následne vyznačený aj v hodnotiacom hárku sťažovateľa u jednotlivých členov výberovej komisie a premietnutý do súhrnného hodnotiaceho hárku.

b) Sťažovateľ bol oboznámený s možnosťou poskytnutia kontaktu na psychológa, ktorý mu svoje závery týkajúce sa jeho psychologického posúdenia v prípade, ak prejaví záujem, bližšie objasní. Predsedníčka výberovej komisie mu zároveň poskytla vysvetlenie, že psychológovia, ktorí posúdenie vypracovali, nevyklúčujú do budúcnosti možnosť korigovania podaných záverov

za predpokladu absolvovania cieleného psychologického poradenstva, prípadne obdobného terapeutického pôsobenia.

c) Zo zistení výberovej komisie vyplýva ďalej skutočnosť, že sťažovateľ požiadal vedúcu osobného úradu krajského súdu o poskytnutie kontaktu na pplk. [REDAKOVANÉ], následne ho elektronickou poštou kontaktoval a 1. marca 2021 sa osobne zúčastnil konzultácie k záverom psychologického posúdenia.

d) K tvrdeniu sťažovateľa, že výberová komisia ani v minimálnej miere nenapĺňa štandardy, ktoré pre postup orgánov verejnej moci vyplývajú z čl. 46 ods. 1 ústavy (poukazoval na postup pri vyhodnotení jeho psychologického posúdenia, v dôsledku ktorého bol výberovou komisiou označený za neúspešného, pozn.), výberová komisia uviedla, že všetky tri obligatórne časti výberového konania (písomná, ústna časť aj psychologické hodnotenie) sú aj samostatne hodnotené. Psychologické posúdenie uchádzača nepodlieha bodovému hodnoteniu, ale členovia výberovej komisie sa rozhodujú, či jeho závery budú akceptovať alebo nie. V prípade, že dôjde k absolútnej zhode členov výberovej komisie o akceptovaní neodporúčacieho stanoviska, je uchádzač označený za neúspešného.

e) Členovia komisie sú si vedomí znenia ustanovenia § 12 ods. 1 písm. d) vyhlášky č. 160/2017 Z. z., ktoré predpokladá odôvodnenie aj hodnotenia psychologického posúdenia uchádzača, ktoré pramení primárne z požiadavky zabezpečenia verejnej kontroly pri uskutočňovaní výberových konaní, keďže sa viaže iba na tie časti hodnotenia uchádzača, ktoré sú zaradené do verejnej ústnej časti. V posudzovanom prípade bolo podľa výberovej komisie stanovisko psychológov vyčerpávajúcim spôsobom vysvetlené v závere podaného psychologického posúdenia, ktorý bol sťažovateľovi odovzdaný a z ktorého mu musia byť zjavné aj dôvody, prečo v tejto fáze výberového konania neuspel. Podanie akéhokoľvek ďalšieho vysvetlenia výberovou komisiou by bolo analýzou záverov psychológov, pri ktorej by sa jej členovia nevyhnutne dostali do kolízie s povinnosťou ochrany súkromia uchádzača, vzhľadom na to, že ústna časť výberového konania je verejná a odôvodnenie je uvedené v hodnotiacom hárku, ktorý sa takisto zverejňuje.

f) Podmienka odôvodnenia prijatého stanoviska nemá v tomto prípade charakter požiadavky na riadne odôvodnenie úvahy subjektu, ktorý vydáva rozhodnutie o právach a právom chránených záujmoch fyzických osôb, pretože záver výberovej komisie v podobe hodnotení jednotlivých častí výberového konania nemá charakter rozhodnutia o právach a právom chránených záujmoch, tak ako vyplýva z obsahu práva na inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy. Komisia žiadne rozhodnutie v súvislosti s hodnotením uchádzačov nevydáva a z tohto dôvodu je otázne, či sa možno domáhať vyslovenia porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy.

g) Po zohľadnení obsahu záverov psychologického posúdenia, s ktorým sa členovia komisie dôsledne oboznámili a sťažovateľ ho v písomnej podobe prevzal, nie je možné akceptovať, že mu nie sú zrejmé dôvody, prečo v tejto fáze výberového konania neuspel. Neakceptovanie jednoznačných záverov psychológov zásadného významu vo vzťahu k podmienke splnenia osobnostných predpokladov pre výkon funkcie sudcu je z pozície osoby, ktorá nemá potrebné znalosti v odbore psychológie, neakceptovateľné a fakticky popiera zmysel psychologického posúdenia uchádzačov na funkciu sudcu. Pretože sú predmetom psychologického posúdenia otázky, ktoré nie je možné posudzovať bez odborných znalostí v odbore psychológie, stráca

pri jednomysel'nom závere výberovej komisie podľa § 12 ods. 2 písm. a) vyhlášky č. 160/2017 Z. z. zmysel preverovanie odborných znalostí a iných charakteristík uchádzača v rámci ústnej časti. Na podklade týchto úvah výberová komisia vyhodnotila, že uchádzač, u ktorého bol jednomysel'ne akceptovaný neodporúčací záver psychológov, nebude už v ústnej časti pokračovať, pretože by už v tomto výberovom konaní nemohol uspieť.

h) Pre úplnosť výberová komisia odkázala na zverejnené informácie o priebehu predchádzajúcich výberových konaní v obvode krajského súdu, pri ktorých sa uplatňoval rovnaký postup vo vzťahu k uchádzačom, ktorí boli na základe výsledkov psychologického posúdenia výberovou komisiou jednomysel'ne označení za neúspešných (napr. hromadné výberové konania vyhlásené 6. februára 2019 pod č. SR 92/2019 a 11. marca 2020 pod č. SR 397/2020).

i) K námietke sťažovateľa opierajúcej sa o tvrdenie, že záver psychológov má iba odporúčací charakter a nie je záväzný, výberová komisia uvádza, že táto nie je akceptovateľná, pretože význam slovného spojenia „odporúčací záver“ nie je totožný so slovným spojením „nezáväzný záver“. Navyše, odporúčací charakter záverov psychologického posúdenia má svoj odraz v tom, že výberová komisia o úspechu alebo neúspechu v psychologickom posúdení hlasuje. Dôsledkom jednomysel'ného záveru výberovej komisie o neúspechu uchádzača pri jeho psychologickom posúdení je jeho neúspech vo výberom konaní, resp. jeho vyradenie tohto konania. V takom prípade totiž nie je daný rozumný dôvod na absolvovanie ústnej časti výberového konania týmto uchádzačom, keďže jednomysel'ný záver výberovej komisie už nemôže zmeniť ani prípadne uchádzačom úspešne absolvovaná ústna časť výberového konania.

j) Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy a podľa čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach z dôvodu porušenia procesného postupu podľa § 12 ods. 1 písm. b) vyhlášky č. 160/2017 Z. z. výberová komisia uviedla, že jej postup nebol zaťažovaný prístupom, ktorý by vykazoval znaky diskriminácie. Vzhľadom na záver psychologického posúdenia sťažovateľ mohol dôvodne očakávať, že bude označený za neúspešného uchádzača po ústnej časti výberového konania. Podľa uvedenej vyhlášky sa záver o akceptovaní, resp. neakceptovaní psychologického posúdenia, vpisuje do hárku po skončení ústnej časti, čo ale neznamená, že sa prijíma na podklade absolvovanej ústnej časti. Vzhľadom na to nemožno s istotou označovať postup výberovej komisie za nesúladný s vyhláškou č. 160/2017 Z. z. Jednoducho povedané, ak sú závery psychológov a výsledky následnej konzultácie s nimi natoľko presvedčivé, že členovia výberovej komisie s nimi bez výhrad súhlasia, ani prípadná účasť uchádzača na ústnej časti nie je spôsobilá zvrátiť záver o neúspešnosti tohto uchádzača.

k) Podľa názoru členov výberovej komisie je mylná predstava sťažovateľa, že ústna časť výberového konania slúži uchádzačovi aj na to, aby presvedčil jej členov o takých schopnostiach, ktoré ho stavajú do iného svetla z pohľadu predpokladov na výkon funkcie sudcu, než ho môže stavať názor psychológa. Na tomto mieste členovia výberovej komisie opätovne poznamenávajú, že ich úloha v rámci výberového konania nespočíva v preskúmaní záverov psychologických posúdení uchádzačov z dôvodu, že nedisponujú na to potrebnými odbornými predpokladmi.

l) Námietka sťažovateľa, ktorou poukázal na postup v inom výberovom konaní vedenom súdnou radou pod č. SR 397/2020 z 11. marca 2020, je podľa výberovej komisie čiastočne zavádzajúca,

s prihliadnutím na odlišné skutkové okolnosti oboch výberových konaní. Zápisnica z hromadného výberového konania vyhláseného predsedom súdnej rady 11. marca 2020 pod č. SR 397/2020 obsahuje údaj o jednom uchádzačovi, ktorý bol členmi uvedenej výberovej komisie jednomyseľne na základe výsledkov psychologického posúdenia označený za neúspešného, teda mal identický status ako sťažovateľ, a tento sa ústnej časti hromadného výberového konania z dôvodu § 12 ods. 2 písm. a) vyhlášky č. 160/2017 Z. z. nezúčastnil. Znamená to, že bol voči nemu uplatnený rovnaký postup ako voči sťažovateľovi. Ak sa okrem spomenutého jedného neúspešného uchádzača na ústnej časti zúčastnili aj iní uchádzači s neodporúčacím stanoviskom psychológov, nemali rovnaký status ako sťažovateľ, pretože neboli členmi v tomto prípade ustanovenej výberovej komisie jednomyseľne označení za neúspešných na podklade záverov psychologického posúdenia. K poslednej námietke sťažovateľa, ktorou poukázal na prípad uchádzača, ktorý úspešne absolvoval hromadné výberové konanie aj napriek neodporúčaciemu charakteru psychologického posúdenia a súdna rada ho napriek tomu posunula ako kandidáta na vymenovanie za sudcu prezidentke Slovenskej republiky, výberová komisia zdieľa názor, že aj neodporúčací charakter psychologického posúdenia môže posunúť uchádzača na funkciu sudcu, avšak za predpokladu, že nie je členmi tejto komisie označený jednomyseľne za neúspešného na základe výsledkov psychologického posúdenia. Uvedená podmienka však v posudzovanom prípade sťažovateľa splnená nebola, nachádzal sa teda v inom postavení ako ním spomenutý uchádzač a nie je vo vzťahu k nemu uvedená argumentácia uplatniteľná.

m) K namietanému porušeniu základného práva na prorokovanie veci v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku toho, že sťažovateľovi boli závery psychologického posúdenia oznámené iba pred oznámením o jeho neprípustení na ústnu časť výberového konania, t. j. nemal možnosť sa s ním vopred oboznámiť, ani sa k jeho obsahu vyjadriť. Výberová komisia v tejto súvislosti poukázala na znenie § 10 ods. 3 vyhlášky č. 160/2017 Z. z., ktorý bol aplikovaný vo vzťahu ku všetkým uchádzačom a osobitne v neprítomnosti zostávajúcich uchádzačov bolo sťažovateľovi oznámené, aké dôsledky má pre neho neodporúčací charakter psychologického posúdenia, a zároveň bol oboznámený s tým, že bližšie vysvetlenie mu môže byť poskytnuté priamo spracovateľmi záverov psychologického posúdenia.

n) K odopretiu možnosti akejkoľvek obrany k záverom psychologického posúdenia prostredníctvom férového procesu, ktorým výberové konanie na sudcu nepochybne musí byť, z dôvodu nemožnosti byť prítomný na ústnej časti výberového konania, je potrebné pripomenúť, že výberové konanie na funkciu sudcu podľa § 28a zákona o sudcoch nemá charakter súdneho konania ani obdobného konania pred iným štátnym orgánom, ktorý rozhoduje o právach a právom chránených záujmoch fyzických osôb. Tomuto záveru nasvedčuje predovšetkým procesný postup upravený vyhláškou č. 160/2017 Z. z., ktorá nepriznáva uchádzačovi právo vyjadrovať sa v priebehu výberového konania k parciálnym hodnoteniam jednotlivých častí výberového konania (navrhovať dôkazy, podávať vysvetlenia), a to ani v prípade, ak ho ďalej stavajú do pozície neúspešného uchádzača. Domáhanie sa priznania týchto práv nemá podľa názoru výberovej komisie oporu v existujúcej právnej úprave.

III.2. Replika sťažovateľa:

6. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol:

a) Vo vzťahu k argumentácii výberovej komisie týkajúcej sa jej postupu o vyhlásení sťažovateľa za neúspešného ešte pred vykonaním ústnej skúšky sťažovateľ uviedol, že neodporúčací záver psychologického posúdenia nemá akýkoľvek význam a je bezpredmetný nielen pred ústnou časťou, na ktorú nebol pripustený, ale charakter neodporúčacieho psychologického posúdenia nadobúda relevanciu a môže mať za následok neúspech uchádzača v procese výberového konania najskôr v procese po skončení ústnej časti, t. j. až vtedy, keď jednotliví členovia výberovej komisie, a to každý samostatne, vyplnia svoj hodnotiaci hárok, v ktorom ho označia za úspešného/neúspešného. Výberová komisia tento predpísaný postup nedodržala a ani v konaní tento svoj postup podľa neho nijako neodôvodnila.

b) Každý člen výberovej komisie samostatne neodôvodnil na svojom hodnotiacom hárku, a to ani iným spôsobom, prečo sťažovateľa považuje za nespôsobilého na výkon funkcie sudcu podľa § 12 ods. 1 písm. d) vyhlášky č. 160/2017 Z. z., hoci dôvodová správa k tejto vyhláške uvádza, že každý člen je povinný samostatne na hodnotiacom hárku vyznačiť, či sa stotožňuje s prípadným záporným odporúčaním psychológa, a uviesť k tomu svoje dôvody, t. j. táto vyhláška jednoznačne túto povinnosť koncentruje do rúk členov výberovej komisie a na odôvodnenie tohto záveru, preto nepostačuje len obsah psychologického posúdenia.

c) Dôvody psychologického posúdenia pre záver o neodporúčaní vypracované psychológom (neprávnikom) je nevyhnutné oddeliť od záverov (dôvodov) o nepripustení sťažovateľa na ústnu časť na základe rozhodnutia výberovej komisie (tvorenej právnikmi). Sťažovateľ v tejto súvislosti taktiež podotkol, že mu dosiaľ nebol uvedený konkrétny dôvod, ktorý bol podľa ich rozhodnutia pre výkon funkcie sudcu nevyhnutný a sťažovateľovi „chýbal“, t. j. prekážka výkonu sudcu musí byť vecne odôvodnená členmi volebnej komisie.

d) Explicitné znenie § 12 ods. 1 písm. d) vyhlášky č. 160/2017 Z. z. v rámci odôvodnenia hodnotenia uchádzača nevyklučuje dodržanie zásady ochrany súkromia. Členovia výberovej komisie musia byť spôsobilí uvážiť, ako vecne pomenovať dôvod v hodnotiacom hárku, pre ktorý uchádzač nie je spôsobilý výkonu funkcie sudcu bez toho, aby narušil ochranu súkromia uchádzača.

e) Za pravdivé nepovažuje tvrdenie výberovej komisie, že dôvody hodnotenia sa vzťahujú na ústnu časť a táto je verejná, rešpektujúc zásadu ochrany súkromia, pretože hodnotenie jednotlivých členov výberovej komisie spojené s jeho odôvodnením sa realizuje najskôr po skončení ústnej časti, a to na spomínanom hodnotiacom hárku a súvislosť s ústnou časťou výberového konania tu nie je daná.

f) Vo výberovom konaní podľa sťažovateľa nemožno postupovať na základe voľnej úvahy, ako sa výberová komisia domnieva, a opätovne v tejto súvislosti zdôraznil, že požiadavka odôvodnenia je explicitne daná v § 12 ods. 1 písm. d) vyhlášky č. 160/2017 Z. z.

g) Argumentácia výberovej komisie, že jej rozhodnutie nemá charakter rozhodnutia o právach a právom chránených záujmoch, je protichodný s jej tvrdením, podľa ktorého je orgánom verejnej správy, ktorému je zverené rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb. V tejto súvislosti taktiež poukázal na zápisnicu z výberového konania, z ktorej vyplýva, že sa táto komisia uzniesla na nejakej forme rozhodnutia – výsledkom ktorého bolo jednomyseľné rozhodnutie – z uvedeného vyplýva, že výberová komisia prijala predčasné a s právom nesúladne rozhodnutie, ktoré dostatočne neodôvodnila.

h) Sťažovateľ závery vyjadrenia výberovej komisie poukazujúce na nezmyselnosť preverovania odborných znalostí a iných charakteristík uchádzača v rámci ústnej časti po neodporúčajúcom závere psychológov považuje za logicky rozporné a nepreskúmateľné. Poukázal na to, že na jednej strane sa výberová komisia odvoláva na to, že je zložená z právnikov, a preto neakceptovanie záverov psychologického posúdenia by bolo v rozpore s jeho zmyslom, no na strane druhej tá istá komisia zložená z právnikov tvrdí, že hlasovala o týchto odborných záveroch sťažovateľa z pozície osôb bez vzdelania z odboru psychológie a prijíma k tomu jednomyseľné rozhodnutie, t. j. musela psychologické posúdenie podrobiť hodnoteniu. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na postup výberovej komisie, ktorá zvolala vlastnú neformálnu poradu vyhláškou č. 160/2017 Z. z. priamo vylúčenej, na ktorej sa rozhodli nepripustiť sťažovateľa k ústnej časti výberového konania. Členovia výberovej komisie teda následne po skončení ústnej časti len formálne vyhotovili a vyplnili tzv. hodnotiaci hárok, t. j. ex post vyvolali zdanie legálnosti svojho postupu, avšak z vyhlášky č. 160/2017 Z. z. vyplýva, že každý člen výberovej komisie ho má individuálne vyplniť podľa vlastnej úvahy, t. j. nejde o nejakú poradu, konsenzus, diskusiu alebo kolektívnu formu rozhodnutia, ktorá bola v prípade sťažovateľa prijatá.

i) Psychologické posúdenie nemá záväzný charakter, ale poradný, ktorý sa láme a stráca význam, ak čo i len jeden člen výberovej komisie vyznačí uchádzača po skončení ústnej časti pri vyplňaní hodnotiaceho hárku za úspešného na podklade psychologického posúdenia s poukazom na § 12 ods. 2 písm. a) vyhlášky č. 160/2017 Z. z. Pri psychologickom posúdení navyše nejde o znalecký posudok, posúdenie má iba poradný charakter a už zo svojej podstaty sám zákonodarcia dáva menší dôraz na jeho význam v porovnaní s písomnou časťou, ktorej výsledky sú záväzné.

j) K záveru výberovej komisie, že jej postup nie je zaťažený prístupom, ktorý vykazuje znaky diskriminácie a súladnosti jej postupu s vyhláškou č. 160/2017 Z. z., sťažovateľ uviedol, že postup výberovej komisie nespĺňal podmienky transparentného výberového procesu kandidáta na funkciu sudcu, pretože nebol pripustený na ústnu časť, čo je v priamom rozpore s § 12 ods. 1 písm. b) tejto vyhlášky. Výberová komisia sťažovateľa diskriminovala uplatnením svojvôle tým, že ho bez akéhokoľvek právneho základu z výberového konania vylúčila z ďalšieho priebehu konania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením označených práv je založená na jeho tvrdení o nezákonnosti, svojvoľnosti a neodôvodnenosti postupu výberovej komisie.

8. Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

9. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

10. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že z čl. 30 ods. 4 ústavy vyplýva tiež právo za rovnakých podmienok mať prístup k funkcii sudcu, resp. uchádzať sa o funkciu sudcu. Treba

však zdôrazniť, že obsahom tohto práva nie je právny nárok na získanie uvedenej funkcie, lebo tento vzniká až vtedy, keď uchádzač splnil v procese prístupu všetky predpísané podmienky (napr. uznesenie ústavného súdu č. k. III. ÚS 79/04 z 21. októbra 2004).

11. Podľa ústavného súdu je podstatou základného práva vyplývajúceho z čl. 30 ods. 4 ústavy zachovanie prístupu k verejnej funkcii za rovnakých podmienok, teda bez možnosti diskriminačného správania zo strany orgánu verejnej moci pri výkone jeho kreačnej právomoci. Zaistenie rovnakých podmienok prístupu k verejnej funkcii si pritom vyžaduje, aby ustanovené (uplatňované) kritériá prístupu k verejnej funkcii boli objektívne a primerané. K možnému porušeniu ústavnej zásady rovnakého zaobchádzania (nediskriminácie) v súvislosti so základným právom na prístup k verejnej funkcii môže dôjsť iba v okruhu osôb nachádzajúcich sa v rovnakej právnej a (alebo) faktickej situácii, pričom s niektorými z nich sa zaobchádza odlišne bez rozumného a racionálneho dôvodu. K diskriminačnému prístupu vo vzťahu k určitému uchádzačovi o verejnú funkciu dôjde vtedy, ak tento bude (bol) „znevýhodnený oproti iným občanom nachádzajúcim sa v rovnakej právnej a/alebo faktickej situácii“ (I. ÚS 76/2011, m. m. tiež II. ÚS 48/97, III. ÚS 75/01).

12. Ústavný súd už vo svojom rozhodnutí č. k. III. ÚS 138/03 vo vzťahu k čl. 46 ods. 2 ústavy konštatoval: „Citovaná ústavná norma žiadnym spôsobom neurčuje, v akom type súdneho konania a na základe akého návrhu majú súdy takéto rozhodnutia preskúmať, a ani sa nezmieňuje o druh rozhodnutí, ktoré by mohli byť vylúčené zo súdneho preskúmavania, pretože smeruje výlučne k ich obsahovej stránke a jej prostredníctvom k základným právam a slobodám. V dôsledku toho v prípade, keď sa rozhodnutie správneho orgánu (bez ohľadu na jeho druh či formálne označenie) dotýka niektorého zo základných práv a slobôd, z právomoci súdov nesmie byť vylúčené. Vylúčenie takéhoto rozhodnutia zo súdneho preskúmavania (v správnom súdnictve) môže signalizovať porušenie čl. 46 ods. 2 poslednej vety ústavy.“

13. Napadnutý postup výberovej komisie vo výberovom konaní sa v tomto prípade dotýka základného práva sťažovateľa na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 ústavy. V súlade s čl. 46 ods. 2 ústavy v spojení s § 2 ods. 2 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“) preskúmanie tohto postupu teda nesmie byť z právomoci súdov vylúčené.

14. Pokiaľ ide o postavenie výberovej komisie vo výberovom konaní na obsadenie voľného miesta sudcu, možno tento orgán považovať za orgán verejnej správy v súlade s § 4 písm. e) SSP, podľa ktorého sa orgánmi verejnej správy na účely Správneho súdneho poriadku rozumejú štátne orgány, iné orgány alebo subjekty, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovania o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy. Kreácia výberovej komisie, ako aj rozsah jej právomoci či spôsob jej rozhodovania v predmetnom konaní vyplýval v tomto prípade priamo z ustanovení § 28 a nasl. zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v znení platnom do 31. decembra 2020 (ďalej len „zákon o sudcoch“), a preto ju možno považovať za orgán verejnej správy *sui generis* (m. m. III. ÚS 797/2016).

15. Rozhodnutie výberovej komisie prijaté v rámci výberového konania podľa § 29 ods. 1 zákona o sudcoch a vyhlášky č. 160/2017 Z. z. zjavne možno považovať za rozhodnutie orgánu verejnej

správy definované v § 3 ods. 1 písm. b) SPP a preskúmanie tohto rozhodnutia pred správny súdom je podľa § 5 ods. 2 SPP jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práva a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania. Odporca vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti ústavný súd upozornil, že mu bola 14. júla 2021 doručená žaloba proti inému zásahu orgánu verejnej správy podľa § 252 a nasl. Správneho súdneho poriadku spolu s výzvou na vyjadrenie, z ktorej vyplýva, že sťažovateľ inicioval žalobou z 5. apríla 2021 konanie v predmetnej veci pred krajským súdom.

16. Na základe uvedených skutočností, ako aj s prihliadnutím na znenie čl. 46 ods. 2 ústavy ústavný súd dospel k záveru, že v súvislosti s rozhodnutím výberovej komisie v predmetnom konaní sa sťažovateľ ochrany svojich subjektívnych práv mohol domáhať podaním správnej žaloby príslušnému všeobecnému súdu. Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ toto svoje dispozičné oprávnenie podať správnu žalobu v záujme ochrany ním uvedených práv využil, avšak príslušný krajský súd v konaní v predmetnej veci dosiaľ nerozhodol. Z dôvodov uvedených v tomto náleze ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu rozhodovať o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa, ktoré by mali oporu len vo vyslovení porušenia jeho v ústavnej sťažnosti označeného práva.

IV. Orbiter dictum

17. Podľa ústavného súdu výzvou z dôvodu absencie judikatúry bude v tomto prípade pre všeobecné súdy podrobne preskúmať a vyhodnotiť postup výberovej komisie vo veci sťažovateľa upravený vyhláškou č. 160/2017 Z. z., ktorá obsahuje aj spôsob vykonania výberového konania vykonávaného v troch hodnotených častiach: písomný test, psychologický posudok a ústna skúška.

18. Otáznym zostáva postup, ktorým výberová komisia vylúčila sťažovateľa ako uchádzača na výkon funkcie sudcu z vykonania ústnej skúšky po svojom hlasovaní o neodporúčacom psychologickom stanovisku sťažovateľa. Vyhláška č. 160/2017 Z. z. v § 11 ako jednu z podmienok absolvovania ústnej skúšky neurčovala odporúčajúci posudok uchádzača a jasne definovala, z čoho táto časť výberového konania pozostáva (prezentácia uchádzača o svojej osobe, odbornej praxi, ako aj motivácie na výkon funkcie sudcu a odpovede na otázky členov výberovej komisie, ktorých účelom je overiť skutočnosti, ktoré sa overujú výberovým konaním). Zo záverov psychologického posudku zase má podľa spomínanej vyhlášky vyplývať, či psychológ z hľadiska osobnostných predpokladov odporúča/neodporúča uchádzača na funkciu sudcu a z akých dôvodov.

19. Neodporúčací charakter psychologického posudku však zjavne nezbavoval výberovú komisiu povinnosti skúmania dôvodov nedoporučenia. Preskúmať závery psychologického posudku neznamená teda znovu vyšetrovať osobu, resp. spochybňovať závery psychologického posudku. Informácie získané o osobe uchádzača a jeho profesionálnej kariére, motívoch konania v rámci výberového konania by však mali byť jednotlivými členmi výberovej komisie konfrontované so závermi psychologického posudku. Záver o stotožnení, resp. nestotožnení sa so závermi vykonaného psychologického posudku má byť teda vo výberovom konaní výsledkom komplexného

zváženia osobnosti uchádzača aj cez prizmu jeho reálneho profesijného života, cez ním prezentované postoje a jeho spôsob myslenia, ako aj cez jednotlivú predstavu členov výberovej komisie o ideálnom, resp. osobnostne akceptovateľnom sudcovi. Tento záver je zároveň v súlade s individuálnym subjektívnym spôsobom rozhodovania jednotlivých členov komisie vo všetkých fázach výberového konania. Ináč povedané, psychologický posudok má byť len jedným z nástrojov posúdenia osobnostných predpokladov uchádzača o funkciu sudcu, pretože v opačnom prípade by o „osude“ uchádzača rozhodovali vo výberovom konaní psychológovia, a nie výberová komisia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2022

Peter Straka
predseda senátu